

Høring – forslag til regler om krav til gjennomføring av fjernmøter i bispedømmerådene

Høringsnotat 20. januar 2020

Innledning

Kirkemøtet 2019 vedtok med virkning fra 1. januar 2020 å åpne for fjernmøter i bispedømmerådene og at bispedømmerådet selv skal kunne beslutte dette. Regelendringen forutsetter at Kirkerådet gir nærmere regler om krav til gjennomføring av slike møter. Kirkerådet vedtok i sitt møte 5. – 6. desember 2019 å sende på høring til bispedømmerådene et forslag til regler om krav til gjennomføring av fjernmøter, jf. vedtak i sak KR 72/19.

Høringsfristen er satt til **1. april 2020**.

I høringsnotatet bes det også om eventuelle synspunkter på fjernmøter i andre kirkelige rådsorganer.

Bakgrunn for forslaget

Forskrift 15. november 1996 nr. 1454 Regler om formene for bispedømmerådets virksomhet § 2 slår fast møteprinsippet. Følgende bestemmelse gjelder for fjernmøter etter regelendringen som ble vedtatt av Kirkemøtet:

«2. Bispedømmerådet kan selv beslutte at møte skal holdes som fjernmøte. Fjernmøte innebærer at en eller flere av deltakerne ikke sitter i samme lokale, men at de via tekniske hjelpemidler likevel kan se, høre og kommunisere med hverandre. Kravene som ellers gjelder for møter, gjelder også for fjernmøter. Kirkerådet gir nærmere regler om krav til gjennomføring av fjernmøter, herunder der møtet etter § 3 skal lukkes. Disse reglene kan også inneholde unntak fra kravene i annet punktum.

3. Lederen av bispedømmerådet kan beslutte å behandle en sak skriftlig eller i hastefjernmøte hvis det er påkrevd å få avgjort en sak før neste møte, og det enten ikke er tid til å holde ekstraordinært møte, eller saken ikke er så viktig at et ekstraordinært møte anses som nødvendig. Ved hastefjernmøte kan medlemmene kalles inn til møtet med kortere frist enn etter ordinære regler. Hvis 1/3 av organets medlemmer krever det, skal saken utsettes til det kan holdes et ordinært møte. Når en sak skal behandles skriftlig, skal sakens dokumenter med forslag til vedtak sendes samtidig til alle organets medlemmer. Forslaget anses som vedtatt hvis samtlige medlemmer slutter seg til det fremlagte forslaget, og til at vedtaket treffes etter skriftlig saksbehandling.»

Hovedregelen er at bispedømmerådet treffer sine vedtak i møte, og det skal vanligvis holdes for åpne dører dersom ikke rådet selv har bestemt noe annet. Personalsaker

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

og saker hvor lovbestemt taushetsplikt tilsier det, skal behandles for lukkede dører, jf. regler om formene for bispedømmerådets virksomhet § 3. Ved valg og ansettelse kan dessuten hvert medlem av bispedømmerådet kreve skriftlig avstemning, jf. regler om formene for bispedømmerådets virksomhet § 7 nr. 5. Ved gjennomføring av fjernmøter må alle disse hensynene ivaretas.

Personopplysningsloven med personvernforordningen (også kalt GDPR eller PVF) artikkel 32 krever at det gjennomføres egnede tekniske og organisatoriske tiltak for å oppnå et sikkerhetsnivå som er egnet med hensyn til risikoen. I denne sammenhengen vil særlig punktet om å sikre vedvarende konfidensialitet være aktuelt, jf. personvernforordningen artikkel 32 nr. 1 bokstav b.

Vurdering

Kirkerådet må ta stilling til hvordan et regelverk for fjernmøter bør utformes. På den ene siden må de vanlige reglene som gjelder for bispedømmerådsmøter ivaretas. Det gjelder hensynet til åpne møter, lukkede møter og skriftlige avstemninger. I tillegg må sårbarhet og risiko i tekniske løsninger ivaretas på en tilfredsstillende måte.

Som hovedregel skal møter i bispedømmerådet holdes for åpne dører, dersom ikke rådet selv har bestemt noe annet. Ved fjernmøter kan dette ivaretas ved at det legges til rette for skjermoverføring av møtet i egnede lokaler eller ved at møtet overføres på andre måter via internett (streaming).

Personalsaker og saker hvor lovbestemt taushetsplikt tilsier det, skal behandles for lukkede dører. Dette omfatter blant annet tilsettingssaker, som er saker bispedømmerådene ofte behandler. Hensynet til taushetsplikten hvor informasjon ikke må tilflyte utenforstående, gjør fjernmøte vanskeligere. Her blir det viktig å velge egnede lokaler i tillegg til gode tekniske løsninger. Kontrolltiltak med hensyn til at utenforstående ikke kan få med seg det som blir sagt i møtet bør også vurderes. En kan for eksempel tenke seg at det skal oppnevnes en assisterende møteleder for det aktuelle lokalet. Dersom det bare er ett bispedømmerådsmedlem i det aktuelle lokalet, må vedkommende få et særskilt ansvar for å påse at ingen andre kan følge med på møtet. I slike situasjoner blir det også viktig å dokumentere identiteten til den som deltar gjennom sikker pålogging.

Ved valg og ansettelse kan hvert bispedømmerådsmedlem kreve skriftlig avstemning. Ved fjernmøter vil det være behov for å ha en ordning som ivaretar dette. En kan for eksempel tenke seg løsninger som brukes i Kirkemøtet, slik som «goplenum».

Sårbarhet og risiko i tekniske løsninger må håndteres innenfor rammen av personvernforordningen artikkel 32. Dette innebærer en risikobasert tilnærming til nødvendig sikkerhetsnivå. Fjernmøter vil kunne gjennomføres via løsninger på internett, men det forutsetter en databehandleravtale med aktuell databehandler og en ordning for sikker pålogging. Databehandleravtalen må avklare forhold rundt behandlingen av persondataene. Sensitive data bør bare behandles på servere innenfor EØS-området, og databehandleravtalen må sikre at data ikke blir behandlet

på servere i for eksempel USA. Ved pålogging er det behov for en sikker forbindelse med kryptering eller VPN (herunder ved pålogging utenfor EØS-området). Det er også nødvendig at den enkelte bruker autentiserer seg elektronisk i to trinn. Bruker-ID og tidspunkt for deltakelsen må dokumenteres. En utskrift av dette kan for eksempel være et vedlegg til møteboken. I noen tilfeller vil det kunne være behov for å lagre et opptak av møtet. Tekniske løsninger som for eksempel Skype for Business har en slik opptaksmulighet, men dokumentasjon gjennom møteboken innebærer at et eventuelt opptak bør slettes etter en viss tid. En kan for eksempel tenke seg at slike opptak slettes etter tre måneder. Også her er det viktig at en databehandleravtale er med og sørger for sikker lagring primært i EØS.

Et alternativ til at det enkelte bispedømmerrådsmedlem logger seg på en løsning på internett vil være gjennomføring av videokonferanse fra to eller flere lokaler. Dette forutsetter at fjernmøtet gjennomføres ved at bispedømmerrådsmedlemmene møter opp i egne lokaler som er bestemt for dette formålet. Dette vil gi mindre fleksibilitet enn ved muligheten for at for eksempel ett bispedømmerrådsmedlem kan delta i et bispedømmerrådsmøte ved å logge seg på internett. På den andre siden vil denne formen for fjernmøter gi god oversikt over hvem som er tilstede og at lokalene er egnet til formålet. I denne sammenhengen vil sikkerhetstiltakene først og fremst kunne være organisatoriske. Det vil si at det oppnevnes en møteleder for hvert av lokalene som har ansvaret for hvem som er tilstede. Kirkerådet kan begrense hvilken form for fjernmøte som skal velges. Alternativt kan dette overlates til det enkelte bispedømmerråd forutsatt at de tekniske og organisatoriske tiltakene er tilfredsstillende. I et regelverk kan det være hensiktsmessig å ha fleksible løsninger for å ikke begrense på en måte som gir utilsiktede virkninger. Forslaget til regelverk legger opp til følgende løsninger:

- For det første foreslås det å presisere at beslutning om fjernmøte må treffes av bispedømmerrådet. Ved hastefjernmøter er det bispedømmerrådets leder som treffer beslutning.
- Hovedregelen ved fjernmøter er at møtedeltakerne både skal kunne se, høre og kommunisere med hverandre. Det kan tenkes tilfeller hvor det er behov for unntak fra kravet om at møtedeltakerne skal kunne se hverandre. Dersom for eksempel teknikken svikter i løpet av møtet kan det være behov for å ringe opp vedkommende bispedømmerrådsmedlem/bispedømmerrådsmedlemmer og gjennomføre resten av møtet som telefonmøte. Dette innebærer at det må være en unntaksregel knyttet til kravet om at møtedeltakerne skal kunne se hverandre.
- For å kunne imøtekomme et krav om skriftlig avstemning, vil det være behov for en elektronisk løsning som erstatter skriftlige avstemninger. Alternativet er at et krav om skriftlig avstemning innebærer at en sak må utsettes til neste gang hvor bispedømmerrådet har et fysisk møte.

- Det må legges til rette for at publikum kan følge med på et møte som foregår for åpne dører, og bispedømmerrådet må ha en plikt til slik tilrettelegging ved fjernmøter.
- Et fjernmøte kan ha forskjellige varianter. Et alternativ er at bispedømmerrådsmedlemmene møter opp i for eksempel to forskjellige lokaler. Et annet alternativ er at ett eller flere av bispedømmerrådsmedlemmene deltar via internett mens resten av bispedømmerrådsmedlemmene er i møtelokalet. Et tredje alternativ er at alle møtedeltakerne deltar fra der hvor den enkelte befinner seg, slik at deltakelsen samlet sett utgjør et fjernmøte. Det foreslås en løsning som ikke utelukker noen av alternativene, men det stilles krav til tekniske og organisatoriske løsninger.
- Hjemmelen som Kirkemøtet har vedtatt og som gir Kirkerådet i oppdrag å gi nærmere regler omfatter ikke hastefjernmøter. For oversiktens skyld foreslås det at denne typen møter også nevnes i reglene. Det vil være naturlig at bispedømmerrådets leder forholder seg til reglene om ordinære fjernmøter ved gjennomføring av hastefjernmøter.

I kirkemøtesaken som var oppe våren 2019, viste høringsuttalelsene at bispedømmerrådene etterspurte sentralt utformede løsninger. Momenter som tilrettelegging for døve, tegnspråktolker og blinde fremkom også i høringsrunden. Spørsmålet om anskaffelse av teknisk utstyr for bispedømmerrådsmedlemmene og ev. skattemessige konsekvenser ble også nevnt som et av momentene. Temaet i denne høringssaken er hvordan fjernmøter må legges opp for at det skal kunne skje på en tilfredsstillende og sikker måte.

I den nevnte kirkemøtesaken ble det også lagt opp til at en ordning for fjernmøter kunne være på plass når de nye bispedømmerrådene tar til å virke fra 1. januar 2020. Høringsrunden nå forutsetter at Kirkerådet må behandle saken på nytt, og det vil nødvendigvis ta noe tid å få nærmere regler på plass. På den annen side vil høringen allerede nå gi retningslinjer for hvilke hensyn som er viktige å ivareta ved fjernmøter.

Felles ordninger for tilrettelegging av tekniske løsninger mv. vil også ta noe tid. Kirkepartner arbeider med utrulling av Office 365 (eller tilsvarende løsning) som skyløsning i kirken. Skype for Business, som er en del av Microsofts løsning, vil kunne løse kommunikasjonsbehovet ved fjernmøter. Det er mulig å installere storskjermer i møterommene hvor møtedeltakere kan logge seg inn via skyløsningen. Det er viktig at en ev. internettløsning av denne typen tillater de tekniske og organisatoriske sikkerhetstiltakene som er nødvendige i henhold til personvernforordningen artikkel 32.

Tilrettelegging av tekniske løsninger for fjernmøter bør ledsages av en god opplæring i bruk av løsningen samt om møterutiner. Det finnes ulike typer e-læringsprogrammer om personvern og informasjonssikkerhet (for eksempel e-læringsløsningen til KINS Foreningen kommunal informasjonssikkerhet) Gjennom denne type opplæring vil den behandlingsansvarlige også kunne dokumentere at opplæring er gjennomført.

Fjernmøter i andre kirkelige rådsorganer

I forbindelse med at Kirkerådet vedtok å sende på høring forslaget til regler om krav til gjennomføring av fjernmøter, ble det også truffet vedtak om videre oppfølging i spørsmålet om fjernmøter for andre kirkelige rådsorganer. For møter i Kirkerådet ble det anbefalt at Kirkemøtet 2020 åpner for fjernmøter også her på tilsvarende måte som for bispedømmerådene. For menighetsråd og kirkelige fellesråd har Kirkerådet gått inn for å avvente erfaringene med fjernmøter før det eventuelt åpnes for det også i disse kirkelige rådsorganene. Vi ber om eventuelle synspunkter også til dette.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Begrunnelsen for å åpne for fjernmøter i bispedømmerådene har vært både hensynet til klima, kostnadseffektivitet og hensynet til demokrati ved at fjernmøter kan gi mer fleksibilitet. I utgangspunktet er det potensielle gevinster ved å gjennomføre fjernmøte som et alternativ til ordinært møte. Det vil på den annen side kunne gi noe økte kostnader i form av investeringer til programvare, videokonferanseutstyr og opplæring. På den annen siden vil tilrettelegging for fjernmøter være i pakt med tiden og fremtidsrettet. Det skjer allerede en del arbeid innen rettssubjektet Den norske kirke hvor det er behov for å ha fjernmøter. Arbeidet innenfor de nye fellesenhetene på tvers av bispedømmene vil her kunne være et eksempel.

Forslag til regler

Se vedlagte utkast til forskrift om fjernmøter i bispedømmerådene.